



Province of the  
**EASTERN CAPE**  
EDUCATION

## **NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT**

**GRAAD 12**

**SEPTEMBER 2017**

### **REKENINGKUNDE NASIENRIGLYN**

**PUNTE: 300**

#### **NASIENBEGINSELS:**

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde-item-strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenaliserings toegepas nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.
4. Indien 'n vooraansuiweringssyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie).
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
7. Hierdie memorandum is nie vir verspreiding in die publiek nie, omdat sekere items dalk verkeerd gehanteer is. Aanpassings is gemaak a.g.v. sekere vrae.
8. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.
9. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
10. 'Bewerking bedoel kyk na bewerking. 'Een deel korrek bedoel Bewerking en een deel korrek'
11. Waar metodepunte toegeken word, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat gedeeltelik foutief is nie. In sulke gevalle, moet nie die metodepunt toeken nie. Dui deur middel van .
12. Wees bedag daarop dat party kandidate geldige alternatiewe buite die memorandum verskaf.
13. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

---

Hierdie nasiengids bestaan uit 16 bladsye.

---

## VRAAG 1: REKONSILIASIES

1.1

Kies die korrekte antwoord van die woorde tussen hakies gegee. Skryf slegs die antwoord neer langs die vraagnommer.

1.1.1	Kontantontvangstejoernaal (KOJ)	✓
1.1.2	Debiet	✓
1.1.3	Kredietnota	✓
1.1.4	Kontantkorting	✓

4

## 1.2 DEBITEUREREKONSILIASIE

1.2.1

Bereken die korrekte saldo van Debiteurkontrole op 30 Junie 2017.

$$74\ 600 - 3\ 500 \checkmark + 4\ 500 \checkmark \checkmark = 75\ 600 \checkmark \text{ een deel korrek}$$

(4 230 + 270)

4

1.2.2

Bereken die saldo's van die volgende debiteure:

<b>Pillai</b>	21 600 ✓ - 1 600 ✓✓ + 4 500 ☑ 1.2.1	24 500 ☑*
<b>Tele</b>	24 900 ✓ - 2 500 ✓	22 400 ☑*
<b>Botha</b>	11 100 ✓✓ + 2 700 ✓	13 800 ☑*

\* Een deel korrek

12

1.2.3

Bereken watter persentasie van die debiteure kom nie die 30 dae krediettermyn na nie.

$$\frac{36\ 400 \checkmark}{28\ 000 + 8\ 400 \checkmark} \times 100 = 52\% \checkmark \text{ een deel korrek}$$

70 000 ✓

3

**Verduidelik TWEE interne beheermaatreëls wat JT Handelaars kan gebruik om te verseker dat slegs betroubare klante krediet kan bekom.**

Enige TWEE beheermaatreëls ✓✓ ✓✓

- Gaan kredietgeskiedenis na (verwysings / lystings/ kredietburo) om kredietwaardigheid te ondersoek.
- Gaan indiensnemingsgeskiedenis en salarisadvies na om te sien of hulle krediet kan bekostig.
- Kontakbesonderhede (woonadres / posadres / en kontaknommers) om hulle te kan kontak indien nodig.

4

1.3 KREDITEUREREKONSILIASIE

NR.	REKENING SE SALDO IN KREDITEUREGROOTBOEK	SALDO VOLGENS STAAT
<b>Saldo</b>	<b>35 000</b>	<b>38 420</b>
i)	2 970 ✓✓ 7 740 – 4 770	
ii)		(750) ✓✓
iii)	1 000 ✓✓	
iv)		(1 960) ✓✓ 980 + 980 (1 punt elk)
v)		(3 860) ✓✓
vi)		7 120 ✓✓
<b>TOTAAL</b>	<b>38 970</b> ✓ vir beide totale	<b>38 970</b>

<b>13</b>
-----------

Ken 1 punt toe vir die bedrag en 1 punt vir die teken (aanvaar hakies, negatiewe teken).

<b>VRAAG 1: TOTALE PUNT</b>	<b>40</b>	
---------------------------------	-----------	--

## VRAAG 2: VOORRAADWAARDASIE

2.1.

2.1.1	Geweegde gemiddelde ✓
2.1.2	EIEU ✓
2.1.3	Deurlopende ✓
2.1.4	Periodieke ✓
2.1.5	Spesifieke identifikasie ✓

5
---

## 2.2 COMRADES BPK

2.2.1

Bereken die verkoopprijs per eenheid vir sweetpakke.

$$\frac{296\,125}{515} = R\,575 \checkmark\checkmark \quad (2 \text{ punte of } 0)$$

2
---

2.2.2

Bereken die koste van verkope vir sweetpakke deur die eerste-in-eerste uit-metode te gebruik.

$$40\,000 \checkmark + 170\,450 \checkmark - 3\,500 \checkmark - \left( \frac{33\,570}{90 \times 350} (2 \text{ punte}) \text{ een deel korrek} + \frac{2\,070}{6 \times 345} \checkmark\checkmark \right) = 173\,380 \checkmark \text{ een deel korrek}$$

7
---

2.2.3

Bereken die omsetsnelheid van voorraad vir sweetpakke (gebruik gemiddelde voorraad).

$$\frac{173\,380 \checkmark}{\frac{1}{2} \checkmark (40\,000 \checkmark + 33\,570 \checkmark) \text{ 2.2.2}} = 4,71 / 4,7 \text{ keer } \checkmark \text{ een deel korrek}$$

36 785 (drie punte)

5
---

2.2.4

Daar is ontdek dat sporthemde van die Junie 2016 aflewering vermis word. Bereken die aantal en die waarde van die vermiste sporthemde.

AANTAL VERMIS:

$$(160 \checkmark + 340 \checkmark) - 298 \checkmark - 186 \checkmark = 16 \checkmark \text{ een deel korrek}$$

WAARDE:

$$16 \times R92 \checkmark = R1\,472 \checkmark \text{ een deel korrek}$$

7
---

2.2.5 Bereken die Bruto Wins wat die sporthemde-departement gemaak het. Let daarop dat hierdie departement die geweeegde gemiddelde metode gebruik om voorraad te waardeer.

Verkope	298 ✓ x R140 ✓	41 720 <input checked="" type="checkbox"/> *
Koste van verkope	13 760 ✓ + 33 740 ✓ – 17 670 ✓	29 830 <input checked="" type="checkbox"/> *
Bruto wins		11 890 <input checked="" type="checkbox"/> *

\*een deel korrek

8
---

2.2.6 Identifiseer TWEE probleme, behalwe die vermiste sporthemde, in die SPORHEMDE departement. Haal syfers aan. Gee in elke geval 'n oplossing vir die probleem.

PROBLEEM	OPLOSSING / ADVIES
Identifisering van probleem ✓ ✓ Syfer ✓ ✓	✓ ✓
<b>Probleem 1:</b> Dae gewerk (172/264)	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ondersoek die rede vir die min dae gewerk.</li> <li>• Monitor openings- en sluitingstye en die werknemers se verlof.</li> <li>• Doen kosteontledings om te sien of hierdie departement behou moet word.</li> <li>• Betaal werknemers slegs vir dae gewerk.</li> </ul>
<b>Probleem 2:</b> Voorraadomsetsnelheid (2 keer) <b>OF</b> Laer verkope (298/500 eenhede) <b>OF</b> Opbou van voorraad (186 eenhede voorhande)	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Gebruik 'n bestelsisteem en doen aankope op grond van bestellings.</li> <li>• Aanvaar 'n verlaging in wins (verlaag winsgrens) om verkope te vermeerder.</li> </ul>

6
---

VRAAG 2: TOTALE PUNT
-------------------------

40
----

## VRAAG 3: FINANSIËLE STATE VAN MAATSKAPPYE

3.1

3.1.1	B ✓
3.1.2	C ✓
3.1.3	A ✓

3
---

3.2 RUHI BPK.

3.2.1 BEHOUE INKOMSTE

<b>Saldo op 1 Maart 2016</b>	(7 480 ✓ + 50 000 <input checked="" type="checkbox"/> #)	57 480	<input checked="" type="checkbox"/> een deel korrek
Fondse gebruik vir terugkoop van aandele	(40 000 x 1,25)	(50 000)	#✓✓
Netto wins na inkomstebelasting		681 720	✓
<b>Gewone aandele dividend</b>		(389 200)	✓
Interim dividend		179 200	✓
Finale dividend		210 000	✓
<b>Saldo op 28 Februarie 2017</b>		300 000	<input checked="" type="checkbox"/>

10
----

Bewerking

## 3.2.2 BALANSSTAAT OP 28 FEBRUARIE 2017

	<b>BATES</b>		
	<b>Nie-bedryfsbates</b>	bewerking	4 310 545 <input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Vaste bates</b>		<b>4 060 545</b>
	Vaste deposito (415 000 – 165 000)		250 000 ✓✓
	<b>Bedryfsbates</b>	BL x 1,5	889 455 ✓✓
	✓ Voorraad (Handelsvoorraad)		222 600 ✓
	✓ Handels- en ander ontvangbare bedrae	balanserende bedrag	289 455 <input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Kontant en kontantekwivalente</b>		377 400 ✓
	(212 400 ✓ + 165 000 ✓)		
13	<b>TOTALE BATES</b>	Totaal Ekwiteite + Laste	5 200 000 <input checked="" type="checkbox"/>
	<b>EKWITEITE EN LASTE</b>		
	<b>Aandeelhoudersbelang</b>	bewerking	3 900 000 <input checked="" type="checkbox"/> *
	Gewone aandelekapitaal	balanserende bedrag	3 600 000 <input checked="" type="checkbox"/>
	Behoue inkomste	sien 3.2.1	300 000 <input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Nie-bedryfslaste</b>		707 030
	Lening: Dube Bank (831 800 ✓ <input checked="" type="checkbox"/> * – 124 770 <input checked="" type="checkbox"/> )	(920 000 – 153 600 + 65 400) sien BL	707 030 <input checked="" type="checkbox"/> *
	<b>Bedryfslaste</b>		<b>592 970</b>
	<b>Handels- en ander betaalbare bedrae</b>		<b>231 920</b>
	Aandeelhouders vir dividende	sien 3.2.1	210 000 <input checked="" type="checkbox"/>
	SAID: Inkomstebelasting (306 280 ✓✓ – 280 000 ✓)		26 280 <input checked="" type="checkbox"/> *
	Lopende gedeelte van lening	balanserende bedrag	124 770 <input checked="" type="checkbox"/>
13	<b>TOTALE EKWITEITE EN LASTE</b>		<b>5 200 000</b>

26

-1 vreemde items (-2 maks.) Misplaaste items moet verkeerd gemerk word. Bedryfslaste-items mag gekombineer word.  
\*een deel korrek

**3.2.3 Doen 'n berekening om aan te toon die aantal aandele Bakkies moet koop om beheer oor die maatskappy te verkry.**

$$800\ 000 \times 50\% + 1 = 400\ 001 \text{ of } (50\% + 100 = 400\ 100) \checkmark\checkmark$$

Aandele word gewoonlik verkoop in bondels van 100.

$$600\ 000 \times 42\% = 252\ 000 \checkmark\checkmark$$

Bakkies moet 148 001 / 148 100 aandele koop  een deel korrek

Aanvaar:  $800\ 000 \times 51\% = 408\ 000$  (in hierdie geval moet Bakkies 156 000 aandele koop)

5
---

**Bakkies wil die aandele aankoop teen die huidige netto batewaarde sonder om dit aan die publiek te adverteer. Waarom sal jy, as bestaande aandeelhouer, nie tevrede wees met hierdie reëling nie? Verduidelik. Verskaf TWEE punte.**

TWEE geldige punte  $\checkmark\checkmark$   $\checkmark\checkmark$

- Dit is onwettig en oneties om teen die voorskrifte van die Maatskappywet op te tree.
- Maatskappywet vereis dat aandele aan die publiek geadverteer moet word (prospektus).
- Hy wil minder as die markprys betaal – dit sal tot nadeel van die maatskappy wees (beleggers is gewillig om meer te betaal).

4
---

**3.2.4 Ruhi Bpk. beplan om R300 000 aan personeelontwikkeling en -opleiding te spandeer oor die volgende twee jaar. Hoe sal hierdie uitgawe in die gepubliseerde jaarverslag verduidelik word (openbaarmaking)? Verskaf TWEE punte.**

TWEE geldige punte  $\checkmark\checkmark$   $\checkmark\checkmark$

- Die direkteur sal dit in die direkteursverslag insluit en die maatskappy se verbintenis tot gemeenskap/werknemers se vaardigheidsontwikkeling beklemtoon.
- Dit sal deel vorm van hul korporatiewe sosiale verantwoordelikheid.
- Dit sal die maatskappy se voldoening aan die King kode beklemtoon.
- Dit beklemtoon die drievoudige slotreël (triple bottom line).

2
---

VRAAG 3: TOTALE PUNT
-------------------------

50
----



**VRAAG 4: FINANSIËLE STATE, KONTANTVLOEI EN VERTOLKING**

**4.1 PAS DIE BEGRIPPE:**

4.1.1	D ✓
4.1.2	B ✓
4.1.3	A ✓

3
---

**4.2 MANI BPK.**

**4.2.1 AANDELEKAPITAAL**

**Gemagtigde aandelekapitaal**

1 200 000 gewone aandele

**Uitgereikte aandelekapitaal**

800 000	Gewone aandele op 1 Julie 2016	7 600 000 <input checked="" type="checkbox"/> *
200 000 <input checked="" type="checkbox"/> *	Aandele uitgereik teen R9,80 elk	1 960 000 ✓✓
(120 000) ✓	<b>Aandele teruggekoop (GAP: R9,56 ✓✓)</b>	(1 147 200) <input checked="" type="checkbox"/>
880 000 ✓	Gewone aandele op 30 Junie 2017	8 412 800 ✓

10
----

\*balanserende bedrae

**4.2.2 Bedrae vir die Kontantvloeistaat.**

**(Finale antwoord moet die INVLOEI of UITVLOEI van kontant aandui).**

BEWERKINGS	ANTWOORD
<p><b>Dividende betaal</b></p> <p>320 000 ✓ + 514 000 ✓ – 264 000 ✓</p> <p>Of 320 000 (een punt) + 250 000 (twee punte) Aanvaar alternatiewe aanbiedings (omgekeerde tekens of Algemene Grootboek)</p>	<p>(570 000) <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>een deel korrek en uitvloei</p>
<p><b>Inkomstebelasting betaal</b></p> <p>31 000 ✓ + 22 300 ✓ – 314 400 ✓</p> <p>Aanvaar alternatiewe aanbiedings (omgekeerde tekens of Algemene Grootboek)</p>	<p>(261 100) <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>een deel korrek en uitvloei</p>
<p><b>Verandering in beleggings</b></p> <p>120 000 – 80 000</p>	<p>40 000 ✓ <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>een deel korrek en invloei</p>
<p><b>Verandering in lenings</b></p> <p>1 250 000 – 950 000</p>	<p>300 000 ✓ <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>een deel korrek en invloei</p>

4
---

4
---

2
---

2
---

Aanvaar alternatiewe aanbieding van inligting soos tekens omgeruil, grootboekrekening, ens.

**4.2.3 Bereken die koste van die addisionele toerusting wat aangekoop is.**  
 een deel korrek  
 $9\ 806\ 000 \checkmark + 440\ 400 \checkmark + 510\ 000 \checkmark - 8\ 410\ 800 \checkmark - 1\ 800\ 000 \checkmark = 545\ 600 \checkmark$   
 $-9\ 806\ 000 \checkmark - 440\ 400 \checkmark - 510\ 000 \checkmark + 8\ 410\ 800 \checkmark + 1\ 800\ 000 \checkmark = -545\ 600 \checkmark$

Aanvaar alternatiewe aanbieding van inligting soos tekens wat omgeruil is, grootboekrekeninge, ens.

6

<b>4.2.4 NETTO VERANDERING IN KONTANT EN KONTANTEKWIVALENTE</b>	(161 300) ✓
Kontantsaldo op 1 Julie 2016	98 500 ✓
Kontantsaldo op 30 Junie 2017      2 500 ✓ - 65 300 ✓	(62 800) ✓*

-1 vir swak aanbieding (Geen of verkeerde besonderhede)      \*een deel korrek

5

**4.2.5 Bereken die bruto wins persentasie (wins opslagpersentasie).**  
 $\frac{4\ 290\ 000 \checkmark}{7\ 150\ 000 \checkmark \checkmark} \times 100 = 60\% \checkmark$  een deel korrek

**Bereken die netto batewaarde per aandeel (NBA).**  
 $\frac{8\ 801\ 400 \checkmark}{880\ 000 \checkmark} \times 100 = 1\ 000 \text{ sent} \checkmark$  een deel korrek

**Bereken die opbrengs op gemiddelde aandeelhouersekwiteit.**  

$$\frac{\frac{733\ 600}{(1\ 048\ 000 - 314\ 400) \checkmark \checkmark}}{\frac{1}{2} \checkmark (7\ 821\ 800 \checkmark + 8\ 801\ 400 \checkmark)} \times 100 = 8,8\% \checkmark$$
 een deel korrek

4

3

6

**4.2.6 Het die direkteur korrek opgetree deur die lening te verhoog? Verduidelik. Haal TWEE finansiële aanwysers (met syfers) aan in jou verduideliking.**

**JA of NEE:** ✓

**Finansiële aanwysers:** ✓✓      ✓✓  
 Skuld/Ekwiteitsverhouding: die afgelope jaar konstant gebly teen 0,1 : 1.  
 Opbrengs op totale kapitaal aangewend: verbeter van 11,3% tot 12,5%.

**Verduideliking:** ✓✓  
 Die maatskappy is laaggerat (gebruik meer eie kapitaal as geleende kapitaal).  
 Die opbrengs op totale kapitaal aangewend toon egter dat die maatskappy negatief gerat is (verdiens is minder as die rentekoers van 13%).

7

**4.2.7 Verduidelik waarom die aandeelhouers nie tevrede is met die dividend-uitbetalingsbeleid en hul opbrengs verdien nie. Haal finansiële aanwysers (met syfers) aan in jou verduideliking.**

**Dividend-uitbetalingsbeleid:**

2016:  $75/78 = 96,1\%$  ✓✓

2017:  $55/80 = 68,8\%$  ✓✓

**Opbrengs verdien:**

Opbrengs op aandeelhouersekwhiteit: toegeneem van 7,9% tot 8,8% (Sien 4.2.5) ✓✓

**Verduideliking** ✓✓

Die aandeelhouers mag ontevrede wees met hul dividende omdat die maatskappy besluit het om 'n groter persentasie as verlede jaar, van die verdienste terug te hou. (verlede jaar is 96% van VPA uitbetaal teenoor 69% hierdie jaar). Die direkteure het dalk hul strategieë in die jaarverslae verduidelik.

Alhoewel hul opbrengs op belegging toegeneem het, is dit steeds minder as die opbrengs op alternatiewe beleggings.

8

**4.2.8 Lewer kommentaar oor die prys betaal vir aandele terugkoop op 31 Maart 2017. Haal TWEE finansiële aanwysers (met syfers) aan in jou kommentaar.**

Finansiële aanwysers ✓✓ Syfers ✓✓ Kommentaar ✓✓

NBW: R9,78 aan begin van die jaar.

Markprys was R11,00 op 1 Julie 2016 en toon 'n opwaartse neiging (R11,20).

Die maatskappy het R10,00 betaal.

Die prys betaal was dus billik.

Dit het nie die maatskappy of die aandeelhouers benadeel nie.

6

VRAAG 4: TOTALE PUNT	70	
-------------------------	----	--

### VRAAG 5: KOSTEBEREKENINGE EN VASTE BATES

5.1

5.1.1	Waar ✓
5.1.2	Onwaar ✓
5.1.3	Onwaar ✓

3

### 5.2. TS FINE-WEAR

#### 5.2.1 Direkte arbeidskoste

Gewone tyd	5 x 1 800 x R70	630 000	✓ <input checked="" type="checkbox"/> *
Oortyd	660 x R112 ✓✓	73 920	<input checked="" type="checkbox"/> *
Bydraes	630 000 x 9%	56 700	<input checked="" type="checkbox"/> (9% van gewone tyd)
		<u>760 620</u>	<input checked="" type="checkbox"/> *

\* een deel korrek

7

5.2.2

	BEWERKINGS	ANTWOORD
(a)	6 500 ✓ + 2 500 ✓✓	9 000 <input checked="" type="checkbox"/>
(b)	$420\,000 + 76\,000 - 436\,000$ Verkoop: $60\,000 \checkmark\checkmark \times 15\% \times \frac{8}{12} = 6\,000 \checkmark$ Nuwe: $76\,000 \times 15\% \times \frac{3}{12} = 2\,850 \checkmark\checkmark$ Oud: $(420\,000 \checkmark - 60\,000 \checkmark) \times 15\% = 54\,000 \checkmark$	62 850 <input checked="" type="checkbox"/>

4

9

#### 5.2.3 Fabrieksbokoste

Indirekte arbeid		300 000 ✓
Indirekte materiaal		52 750 ✓
Water en elektrisiteit	$98\,700 \times \frac{2}{3}$	65 800 ✓ <input checked="" type="checkbox"/> *
Versekering	$(32\,300 \checkmark - 2\,800 \checkmark\checkmark) \times 60\%$	17 700 <input checked="" type="checkbox"/> *
Huur-uitgawe	$102\,000 \times \frac{5}{8}$	63 750 ✓ <input checked="" type="checkbox"/> *
Waardevermindering	See 5.2.2 (b)	62 850 <input checked="" type="checkbox"/>
<b>Diverse fabrieksuitgawes</b>		<b>19 150</b>
		<u>582 000</u> <input checked="" type="checkbox"/> *

12

\*een deel korrek

5.2.4

**Bereken: Koste van verkope**

29 500 x R60

Koste van verkope:  $46\ 000 \checkmark + 1\ 770\ 000 \checkmark\checkmark - 41\ 000 \checkmark = 1\ 775\ 000 \checkmark$   
een deel korrek

Aanvaar alternatiewe berekeninge, insluitend Klaar-produkte-voorraadrekening

5

5.3 **PASS VERVAARDIGERS**

5.3.1

**Doen 'n berekening om te bewys dat die gelykbreekpunt vir baadjies in 2017 korrek is.**

618 000

$$\frac{41,20 \checkmark \times 15\ 000 \checkmark}{115 \checkmark - 73 \checkmark} = 14\ 714/14\ 715 \text{ eenhede}$$

42

4

5.3.2

**Lewer kommentaar oor die gelykbreekpunte en die vlak van produksie vir beide produkte. Haal syfers aan.**

<b>Baadjies</b>	Kommentaar <input checked="" type="checkbox"/> syfers <input checked="" type="checkbox"/> Gelykbreekpunt toon groeiende neiging (10 362 tot 14 715 eenhede) terwyl die vlak van produksie konstant bly (15 000 eenhede). Afname in winsgewendheid.
-----------------	--

<b>Pette</b>	Kommentaar <input checked="" type="checkbox"/> syfers <input checked="" type="checkbox"/> Die vlak van produksie is konstant teen 9 500 eenhede, maar die gelykbreekpunt het gedaal van 9 500 eenhede tot 7 134 eenhede. Daar was geen wins in 2016 nie. 2017 toon wel 'n wins.
--------------	---

4

5.3.3

**Bereken die persentasie verhoging in die verkoopprys.**

$$\frac{13,50 \checkmark\checkmark}{67,50 - 54,00} \times 100 = 25\% \checkmark \text{ een deel korrek}$$

54,00

4

**Gee EEN rede waarom die eienaar kon voel dit was nodig om die verkoopprys te verhoog.**

Een geldige rede

Hy het nie 'n wins of verlies gemaak in 2016 nie (gelyk gebreek; eenhede geproduseer was gelyk aan die gelykbreekpunt)  
'n Verhoging in die verkoopprys sal lei tot 'n verlaging in die gelykbreekpunt indien koste dieselfde bly.

2

5.3.4

	<b>KOSTE GEÏDENTIFISEER (met syfers)</b> ✓✓ ✓✓	<b>ADVIES OF OPLOSSING</b> een geldige punt per koste-item ✓ ✓
<b>Baadjies</b>	<b>Koste:</b> Direkte materiaalkoste het met 25% toegeneem (van R32 tot R40 per eenheid).	Soek na goedkoper verskaffers. Benut die voordeel van grootmaatkortings. Ondersoek vermorsing – beter opleiding van personeel.
<b>Pette</b>	<b>Koste:</b> Direkte arbeidskoste het toegeneem met 24% (van 12,50 tot 15,50). <b>Of</b> Verkoop- en verspreidingskoste het toegeneem met 29% (van 7,20 tot 9,30).	Beperk oortyd. Lei personeel op om meer effektief te werk.  Betaal verkoops personeel kommissie. Identifiseer kostes en monitor gebruik. Verminder advertensies. Handhaaf hierdie strategie. *Bg. kon bygedra het tot beter winste.

6

<b>VRAAG 5: TOTALE PUNT</b>
---------------------------------

<b>60</b>
-----------

**VRAAG 6: BEGROTING**

**6.1 Verduidelik waarom:**

**6.1.1 Waardevermindering en Oninbare skuld verskyn nie in 'n Kontantbegroting nie.**

Enige geldige verduideliking ✓✓  
 Nie-kontant items is nie ingesluit in 'n Kontantbegroting nie.  
 'n Kontantbegroting bevat slegs kontantontvangstes en kontantbetalings.

2
---

**6.1.2 'n Kontantbegroting verskil van 'n Geprojekteerde Inkomstestaat.**

Enige geldige verduideliking ✓✓  
 'n Kontantbegroting bevat ontvangstes en betalings en gee 'n aanduiding van planne vir die bestuur van kontant. Dit wys die surplus/tekort asook die banksaldo.  
 Die Geprojekteerde inkomstestaat bevat inkomstes en uitgawes (insluitend nie-kontant items) en projekteer die wins of verlies per maand (vir die begrote periode).

2
---

**6.2 KWT DISTRIBUTORS BPK.**

MAANDE	KREDIETVERKOPE	NOVEMBER	DESEMBER
September	180 000	32 400 ✓✓	
Oktober	186 000	55 800	33 480 ✓✓
November	195 000 ✓✓	92 625	58 500 <input checked="" type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <small>30% van 195 000</small>
Desember	210 000		99 750 ✓✓
<b>Totale invorderings van debiteure</b>		180 825 ✓	191 730 <input checked="" type="checkbox"/>

12
----

**6.2.2 Bereken:**

	BEWERKINGS	ANTWOORD
(i)	<b>Kontantverkope vir Desember:</b> 210 000 x 40/60	140 000 ✓✓
(ii)	<b>Huurinkomste vir November:</b> 19 710 ✓ x 100/108 ✓	18 250 <input checked="" type="checkbox"/> een deel korrek
(iii)	<b>Betalings aan krediteure vir November:</b> 186 000 x 100/60 = 310 000 ✓✓ 310 000 x 100/125 = 248 000 ✓✓ 248 000 x 80% ✓	198 400 <input checked="" type="checkbox"/> een deel korrek
(iv)	<b>Salarisse en lone vir Desember:</b> 180 600 ✓ – 35 600 ✓ – 35 600 ✓	109 400 <input checked="" type="checkbox"/> een deel korrek
(v)	<b>Paaiement op lening (rente ingesluit) vir Desember</b> 138 000 ✓ <input checked="" type="checkbox"/> (13 625 – 1 625) + (150 000 – 12 000) x 13% x 1/12 12 000 ✓	1 495 (drie punte) 13 495 <input checked="" type="checkbox"/> een deel korrek

2
---

3
---

6
---

4
---

5
---

**6.2.3 Lewer kommentaar oor die interne beheer rakende die invorderings vanaf debiteure en die betalings aan krediteure. Voorsien TWEE punte.**

Enige TWEE geldige punte ✓✓ ✓✓

- Slegs 50% van debiteure kom die kredietterme na.
- Die kontant van debiteure is nie genoeg om die betalings aan krediteure te dek nie (per maand).
- 80% van voorraad word op krediet aangekoop / slegs 20% aankope is kontant.
- Aangesien kontantverkope 'n groter persentasie van totale verkope is, sal dit wys wees om die persentasie kontantaankope te verhoog.
- Om gebruik te maak van korttermyn krediet, is slegs voordelig indien dit kontantvloei-probleme help oplos.

4
---

<b>VRAAG 6: TOTALE PUNT</b>
---------------------------------

<b>40</b>
-----------

**TOTAAL: 300**